

G.K. 48
7/10691, 10692
10693, 10694
10695, 10696

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SAYI : B.12.0.A.SGB.0.03.610/93
KONU : Yazılı Soru Önergeleri

08.01.2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi:17.11.2009 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02- 17182 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT' e ait 7/10691 ve 7/10692, Mersin Milletvekili Vahap SEÇER'e ait 7/10693, Adana Milletvekili Yılmaz TANKUT' a ait 7/10694, Manisa Milletvekili Ahmet ORHAN' a ait 7/10695 ve Ankara Milletvekili Nesrin BAYTOK' a ait 7/10696 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1- Görüş 7/10691 (2 sayfa)
- 2- Görüş 7/10692 (3 sayfa)
- 3- Görüş 7/10693 (2 sayfa)
- 4- Görüş 7/10694 (2 sayfa)
- 5- Görüş 7/10695 (3 sayfa)
- 6- Görüş 7/10696 (2 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Nesrin BAYTOK
Ankara Milletvekili
:7/10696

Esas No

Genetiği Değiştirilmiş Organizma (GDO) içeren tohum ve ürünlere ilişkin yeterli düzenlemenin bulunmadığı ülkemizde bu ürünlerin olası riskleri ve tüketici kaygıları dikkate alındığında gerekli düzenlemelerin acilen gündeme getirilmesi zorunlu görülmektedir. Bu kapsamda üzerinde çalışılan bir Biyogüvenlik Kanunu Taslağı bulunduğu bilinmekle birlikte, Taslağın son şekli ve hangi amaçlara hizmet ettiği hakkında yeterli bilgi verilmemekte, şeffaf ve katılımcı şekilde yürütülmesi gereken danışma süreçleri maalesef yaşanmamaktadır.

Diğer taraftan bahsi geçen Kanun Taslağı kapsamında olduğu bilinen bazı düzenlemeler sadece gıda ve yem ürünlerini kapsayacak şekilde, 26 Ekim 2009 tarih ve 27388 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Gıda ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmelik kapsamında yürürlüğe girmiştir.

Türkiye'ye getirildiği tahmin edilen GDO'lu tohumların hiçbir denetime tabi tutulmadan ekilerek ürüne dönüştürüldüğü yönünde önemli bulgu ve kaygılar bulunmaktadır. İthalatı yapılan mısır, soya ve pamuk gibi ürünlerin dış satıcısı ülkelerde GDO'lu üretim yapılıyor olması ve bu ürünlerin dış pazarlara sunulması dolayısıyla, ülkemize GDO'lu ürün girişinin de belli oranda gerçekleştiği, ancak, bunun da herhangi bir bilgi ve belgelendirme olmadan yapıldığı açıkça anlaşılmaktadır. Bu çerçevede;

SORU 1) GDO ve GDO içeren gıdalar konusundaki düzenlemelerin dayanağı olması ve ana politikaları belirlemesi beklenen Biyogüvenlik yasa tasarısı yıllardır TBMM gündemine gelmeden bekletilirken; Gıda ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmeliğin yayınlanması ile ne amaçlanmaktadır?

SORU 2) Büyük tartışmalara neden olan GDO konusunda yasa olmadan yönetmelik yayımlanması, bundan sonra yayımlanacak yasa sürecini olumsuz yönde etkilemeyecek midir? İlgili yönetmeliğin acele ile yayımlanmasında yabancı ülke temsilcilerinin etkisi var mıdır?

SORU 3) Halen var olan Biyogüvenlik yasa tasarısının TBMM gündemine getirilmeme nedeni nedir?

SORU 4) Böylesine hassas bir konuda; temel yasası olmadan yayımlanmış olan bu yönetmelik ilgili tüm tarafların (kamu kurumları, üniversiteler, meslek odaları, tüketici ve sektör örgütleri v.b.) görüşüne açılmış ve yeterince tartışılmış mıdır?

SORU 5) GDO'lu ürünlerle ilgili etiket hükümlerinin tüketici tarafından doğru algılanması için öncesinde yapılmış bir tüketici eğitimi/bilgilendirmesi çalışması var mıdır ya da olacak mıdır?

SORU 6) Yönetmelikte öngörülen değerlendirme ve izin prosedürünü gereği gibi yürütecek ve rutin kontrolleri yapacak altyapı, laboratuvar, yöntem, alet ekipman ve uzmanlar bazında hazırlanmış mıdır?

SORU 7) Mısır ve soya gibi gıda ve yem sanayinde temel girdi olarak kullanılan hammaddelerin GDO'lu ürün üreten ülkelere ithal edildiği göz önüne alınırsa, ithal tarımsal ürünler ve tohumlara yönelik GDO analizlerinin sonucunda GDO'lara rastlanmış mıdır? Rastlandıysa ne gibi önlemler alınmıştır? Yeni çıkarılan yönetmelik bu soruna ne gibi çözümler getirecektir?

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7) Gıda güvenliğinin sağlanması ve halk sağlığını korumaya yönelik söz konusu Kanun ile Avrupa Birliği de temel alınarak, 26.10.2009 tarih ve 27388 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Gıda ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar (GDO'lar) ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmelik" ile 20.11.2009 tarih ve 27412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Gıda ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar (GDO'lar) ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına dair

Yönetmelik" insan yaşamı ve sağlığı, hayvan sağlığı ve refahı, tüketici çıkarları ve çevrenin en üst düzeyde korunması için genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünleri ile genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünlerini içeren gıda ve yem maddelerinin, işleme, ithalat, ihracat, izleme, tescil, etiketleme, kontrol ve denetim ile ilgili usul ve esasları belirlemek amacıyla yayımlanmıştır.

Anlaşılabacağı üzere, yayımlanan bu mevzuat ile GDO ve ürünlerinin ithalat, işleme ve ihracat aşamalarında resmi denetim ve kontrolü gerçekleştirilecektir.

Söz konusu Yönetmelik, gıda güvenliği ile halk sağlığını korumaya yönelik olarak Hukuki dayanak bölümünde yer alan Kanunlar temel alınarak hazırlanmış olup, ilgili kurum ve kuruluşların görüşüne açılmış ve görüşler değerlendirildikten sonra yayımlanmıştır.

SORU 8) GDO'lara ilişkin olarak ülkemizde yürütülmüş olan tarla denemeleri var mıdır? Bunların sonuçlarına ilişkin ne gibi değerlendirme yapılmıştır?

CEVAP 8) Bakanlığımızca yürütülmüş olan alan denemeleri aşağıda belirtilmektedir;

- 1998-1999 yıllarında Nazilli, Harran, Çukurova ve Niğde Araştırma Enstitülerimizde patates (Patates böceği), mısır (mısır kurdu ve mısır koçan kurduna dayanıklı) ve pamuk (herbisite ve yeşil kurt ile pembe kurda dayanıklı) çeşitleri,

- 2000 yılında Nazilli ve Çukurova Araştırma Enstitülerimizde mısır (mısır kurdu ve mısır koçan kurduna dayanıklı) ve pamuk (herbisite ve yeşil kurt ile pembe kurda dayanıklı) çeşitleri,

- 2004 yılında Çukurova Tarımsal Araştırma Enstitümüzde mısır (mısır kurdu ve mısır koçan kurduna dayanıklı) çeşidi

1998-1999 yılında alan denemelerine alınan çeşitlerden transgenik patates ve bir pamuk çeşidi başvuru sahibi tarafından geri çekilmiş olup, diğerlerinin alan denemelerinin tarla ve laboratuvar çalışmaları neticesinde elde edilen verilerin bilimsel değerlendirme süreci halen devam etmektedir.

SORU 9) Yayımlanan Yönetmeliğin 5. maddesinin (7) nolu bendinde "Gıda veya yemin % 0,5 ten fazla izin verilmeyen GDO içermesi halinde ithalatına, işlenmesine, nakline, dağıtımına ve satışına izin verilmez." hükmünün bu şekilde yer alması uyum sağlanması amaçlanan Avrupa Birliği gıda mevzuatında yine aynı şekil ve anlamda kullanılmakta mıdır?

CEVAP 9) Söz konusu hüküm değişiklik metninde çıkarılmıştır.

SORU 10) Yayımlanan Yönetmeliğin 5. maddesinin (8) nolu bendinde "GDO'suz ürünlerin etiketinde ürünün GDO'suz olduğuna dair ifadeler bulunamaz" hükmü bulunmaktadır. Böylesine bir hükmün burada yer almasının nedeni nedir? Üretici GDO'suz olduğunu belirterek ürünü pazarlarsa GDO'lu ürünler bundan zarar mı görecektir, bu hükmün amacı GDO'lu ürünleri korumaya yönelik midir?

CEVAP 10) Yönetmelik ile, Avrupa Birliği ülkelerinde uygulanan, tüketiciye GDO içeren ürünler ile geleneksel ürünler arasında seçim hakkı tanıyan, GDO içeren gıda maddelerinin etiketlenmesi zorunluluğu getirilmiştir. Bununla beraber söz konusu hüküm değiştirilmiş olup, ürünün GDO içermemesi durumunda, bu durum etikette belirtilebilecektir.

SORU 11) Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenlere uygulanacak cezaların caydırıcı olacağı düşünülmekte midir?

CEVAP 11) Cezai işlemler, Yönetmeliğin Hukuki dayanağında yer alan mevzuata göre uygulanacaktır.

SORU 12) Yönetmeliğin 7. maddesinde oluşturulması öngörülen komitenin (7) nolu bentte Bakanlığımıza karşı sorumlu olması öngörülmektedir. Bilimsel anlamda bağımsızlığı tartışılacak bu komitenin, gönüllü olarak, yüksek sorumluluk isteyen dosyaları değerlendirme sorumluluğunun bulunması kurumsallık açısından sorgulanabilir değil midir?

CEVAP 12) Komite, değişiklik metninde yer aldığı üzere, Avrupa Birliğinde bulunan EFSA (AB Gıda Güvenlik Kurumu) benzeri bağımsız bir nitelikte olacaktır.

Bununla birlikte, Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar (GDO) ve ürünlerine ilişkin düzenlemeleri içeren Biyogüvenlik Kanunu Tasarısı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur.